

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
telefon száma 124.

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alatt

Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

Zseb-politika.

Rövid néhány soros statisztikai adat fekszik előtünk, mely mindössze azt meséli el, hogy itt a közeli Torontálban van Chotek grófnak 40 ezer hold első minőségű földből álló uradalma, amelytől a gróf ur összesen 96 ezer korona földadót fizet, tehát holdanként 2 korona 40 fillért: míg ugyancsak itt a kisgazdák adója holdanként átlag 12 korona, vagyis éppen ötször annyi, mint az uradalomé.

Szükszavu mivoltában is beszédes adat ez, melynek az a különös sajátossága, hogy akarailanul is rávilágít Tisza István gróf politikájának hátterére és titkos rugóira.

Nagy tévedés volna ugyanis azt hinni, hogy Tiszát csupán az egyéni érvényesülés határtalan vágya és a hatalom után áhítózó olthatatlan szomjuság ösztökéli arra, hogy mindent legázoljon, ami utáiban áll és mindent fölald zzon, ami tisztességes hazafi előtt szent és sérthetetlen.

A diktatori hajlamok, sőt a nérői tulajdonságok is mértéktelenül ki vannak ugyan fejlődve az ő sötét lelkében; s ezek a hajlamok és egyéni tulajdonságok bizonyára szertelen törtetésre, vad erőszakosságokra sarkalják őt; s az is bizonyos, hogy vérbeli junker létere a kormányzó hatalmat a saját kasztja monopoliának tekint, melyet megtartani iparkodik; mindazonáltal cselekedeteinek, tülkedésének és vehemens küzdelmének főrugója az anyagi érdek, a rut önzés, a fukarkező zsebpolitika.

Ez alatt azonban nem a piszkos panamázt, nem a közvagyon elcsalását értjük. Szó sincs róla. Tisza kezéhez közpénz nem ragad; tiltott üzletek az ő egyéniségét be nem szennyezik. Mindössze eltűri, hogy az emberei panamáznak: szemet huny az üzérkedők garázdálkodására és amennyire lehet, elősegíti a tussolást; mert csak ezen az áron tarthatja össze a köréje sereglett éhes mungócsordát és mert - mint 13 próbás labanc - híven követi azt a régi osztrák regulát, hogy: „Magyarországot korrupcióval kell kormányozni.”

Mindezek dacára tálán még sem kockáztatná meg ezt a galád harcot az alkotmányosság ellen, ha az önzése, a fukarsága nem rettegne a demokratikus irányzat közgazdasági politikájától. De a demokratikus programnak az a tételle, mely a progresszív (fokozatos) adózást és az igazságos adókövetést hirdeti, valóságos vörös posztó Tisza előtt, amely őt egész az önkívületig dühösíti, s a szó szoros értelmében megvadítja.

Mit jelent ugyanis a progresszív adózás? Jelenti azt, hogy a közterhekhez a közönség ne egyforma kivetési kulcs szerint járuljon hozzá,

amint a mi adórendszerünk megállapítja; hanem mindenki a tényleges teherviselési képessége arányában fizessen adót. Más szóval: annyi terhet viseljen minden adófizető, amennyit a jövedelme fölétele szerint viselhet. Tehát akinek például 100 ezer korona az évi jövedelme, azt sokkal magasabb kirovási kulcs szerint adóztassák meg, mint akinek csak ezer korona jövedelmet juttat a sors.

Ez az, amiről Tisza István, a dugszadag nagybirtokos még csak hallani sem akar; s aminek bekövelkezését minden áron, még alkotmányrombolás, még a nemzet legdrágább közjogainak föllázása, még a demokrácia képviselőinek vérehullásaárá is meg akar akadályozni; s amiért még forradalomba is kés lenne behajszolni a nemzetet.

Annál vadabb elszántsággal küzd pedig a demokratikus program megvalósítása ellen Tisza, mert a demokrácia még azt is célul tűzte ki, hogy az adózás tekintetében teljességgel megszűnjenek a kedvezések és kiváltságok, melyekben most némelyek részesülnek; hanem ehelyett mindenütt igazságosan és a valóságnak megfelelően állapítsák meg az adóalapot; hogy valahára vége legyen annak az égrekiáltó istentelenségnek, hogy amíg a kisgazdák átlag 12 korona földadót vasalnak be, addig a protekción nagy uradalmak - mint a cikkünk elején idézett példa bizonyítja - ugyanolyan, vagy még jobb minőségű földért holdanként 2 korona 40 fillérel dugják ki az állam szemét.

Am Tisza éppen azért csinál égszakadást földindulást ebben a szerencsétlen országban, hogy ezt a Chotek gróf-féle adózási rendszert - amelynek révén ő is évenként egész vagyont takaríthat meg - továbbra is fentartassa, s a köztelherviselésből az oroszlanrészt a kisemberekből álló tömeg nyakára hárihassa át.

Látnivaló, hogy a Tisza-féle „nemzeti munka” aláarca alatt tulajdonképpen a zsebpolitika önző védelmi harcza folyik. A legnagyobb ostobaság volna tehát, ha a kisemberek nem tanulnának tőlük, s összes erejük megfeszítésével mindent el nem követnének, hogy ezt a kárhuzatos rendszert megbuktassák.

Mert ha idejekorán nem sikerül a zsebpolitika zsebrájkait megbuktatni, akkor mérget vehetünk reá, hogy - „a nagy halak megeszik a kis halakat.”

— Áthelyezés. Harkay József nagylaki vezető járásbíró saját kérelmére a nagyikindai királyi törvénybíróhoz törvényszéki bírói minőségben áthelyezte.

A Tisza - Pallavicini-ügy.

Pallavicini provokáltatta Tiszát.

Gróf Andrássy Gyula Tiszadobról tegnap este 10 órakor Budapestre érkezett s a keleti pályaudvarról gróf Hadik János kíséretében egyenesen a Nemzeti Kaszinóba hajtatott. Ott várta már őrgrof Pallavicini György és gróf Károlyi Mihály. Hosszabb megbeszélés fejlődött ki, a melynek eredményeképp Pallavicini György gróf Tisza Istvánt provokáltatta.

Órgrof Pallavicini György megbizottai Szemere Miklós és Esterházy Móric gróf, kik még az éj folyamán a Nemzeti Kaszinóban írott levélben kérte k elégtételt, illetve magyarázatot gróf Tisza Istvánnak tegnap megjelent nyilatkozatáért.

Kaszinói körökben, ahol már régóta ismerik azokat a beszélgetéseket, amelyeknek alapján őrgrof Pallavicini György Somogyvármegye törvényhatósági bizottságának ülésében megtette ismert kijelentését, természetesen nagyon élénken tárgyalják a Tisza - Pallavicini-ügy minden részletét. Most már nyilvánvaló, hogy nem gróf Károlyi Imre, hanem testvérbátyja, gróf Károlyi Gyula kaszinóbeli kijelentései alapján terjedt el a hire annak, hogy Tisza István a Lukács - Déry-pör tárgyalása előtt érintkezett a tanukkal vallomásuk ügyében.

Azt is tényként említik, hogy gróf Károlyi Imre még a Déry-féle interpelláció bejelentése előtt közölte gróf Tisza Istvánnal az egész tényállást, amikor arról volt szó, hogy gróf Tisza Istvánt is felkéri annak a becsületbírósnak tagjául, mely az Elek féle ügyben ítékezni volt hivatva. Pallavicini barátai ennek alapján azt állítják, hogy Tisza már akkor informálva volt a valódi tényállásról, amikor Lukács László a Pekár-féle interpelláció megválaszolása alkalmával elhallgatta a gazdaságot, illetve olyan tényeket állított, amelyek ellenkeztek a becsületbírák megállapításával és aminek az ellenkezőjéről akkor már gróf Károlyi Imrétől Tisza István is informálva volt és ennek dacára tűrte, hogy Lukács valótlansága a párt határozatával mintegy szankcionáltassék.

Vádként említik ugyancsak azt is, hogy mikor gróf Tisza István önként tanúzásra jelentkezett a bíróság előtt, nem vette figyelembe a bűnvádi perrendtartás 230. §-ának azt a rendelkezését, hogy a ki a vádlottra nézve olyan körülmény ismeretével bír, a mely a vádlott ártatlanságát bizonyíthatja és ezt a körülményt elhallgatja, vétséget követ el. Tisza pedig akkor már tudta a való tényállást és erről a bíróság előtt nem tett említést.

Ezek azonban csak most utólag kerülnek felszínre és csak a tényállás kiszínezésére szolgálnak.

A komoly vád lényege az, hogy Tisza érintkezett a tanuvallomások tárgyában a tanukkal, sőt a tanuk egyikét arra akarta rábírní, hogy ne tegyen vallomást. Épp az a tanu ez, a ki a legterhelőbb vallomást tette és ha igaz is az, hogy gróf Károlyi Imrét sem levélben, sem szóval nem szólította föl arra, hogy ne vallja az igazat, még mindig nincs tisztáza az a körülmény, hogy milyen terjedelme és iránya volt a tanuval való érintkezésének.

Ez a kaszinói körök beszélgetésének és vitákozásának a lényege és természetesen pártállás és barátság szempontjából alakul ki a kaszinóban is az egyes csoportok véleménye erről a kérdérről. Az ellenzéki felfogásnak természetesen azt szeretnék, hogy az egész ügy bíróság elé kerüljön, mert az összes részletek csak beható vizsgálat és szabad bizonyítás segítségével volnának tisztázhatók.

A gazdasági munkások biztosítása.

Rendelet a vármegyéhez.

Csanádvármegye alispánjához ma érkezett meg a földmivélségi miniszter rendelete az országos gazdasági munkáspénztártól s a gazdasági cselédek, valamint a gazdasági gépmunkások baleset esetére való biztosítása és betegség esetében való ellátása tekintetében irányadó törvényes rendelkezésekről szóló törvény életbe léptése és végrehajtása dolgában.

A gazdasági alkalmazottak biztosítása körül zavarok fordultak elő. E zavarok végleges megszűntetése céljából hozták az 1911: XX. törvénycikket, mely megállapítja, hogy sem a gazdasági cselédek, sem a gazdaságokban alkalmazott ugynevezett szegődményes iparosokat, sem pedig gazdasági gépmunkásokat az 1907: XIX. t. c. ben betegség és baleset esetére megszabott biztosítási kötelezettség alá semmi körülmények között sem lehet vonni s a gazdasági alkalmazottak közül egyedül a képesített gépkező az, akit mind betegség, mind baleset esetére az 1907: XIX. t. c. értelmében kell biztosítani.

A kötelező balesetbiztosítás helyes végrehajtása céljából fölhívja az alispánt, hogy utasítsa a végrehajtásra hivatott hatóságokat és községi közegeket, gondoskodjanak arról, hogy egyfelől az összes gazdasági cselédeket és a gazdaságokban alkalmazott szegődményes iparosokat a 120 filléres hozzájárulási díj kivetése céljából

összeírják, másfelől pedig az összes gazdasági gépmunkásokat illetőleg összes gazdasági gépeket az országos gazdasági munkáspénztár központi igazgatóságához a megfelelő díjak befizetése mellett balesetbiztosításra bejelentik.

Az 1912: VIII. t.-c. 12. § a kötelező balesetbiztosítást elmulasztó munkaadókra, illetőleg gazdasági géptulajdonosokra — teljes kártérítési felelősségük fönnhagyása mellett — 100 koronáig terjedhető pénzbírságot szab és tőlük a díjak utólagos behajtását rendeli el.

Az új törvény értelmében a gazdasági alkalmazottak biztosítására szolgáló intézmény ezt a nevet viseli: Országos gazdasági munkáspénztár.

A tavalyi nagygyakorlat epilógusa.

Miért nem hullott a rendjel?

Még most is beszélnek arról, hogy a múlt esztendői mezőhegyesi nagygyakorlatok után elmaradtak a trónörökös főhadiszállásán a szokásos kitüntető rendjel adományozások. Egyik lap feleleveníti az ügyet s így írja meg az elmaradt ordók történetét:

A mezőhegyesi hadgyakorlatok idején hűvös, esős időjárás volt. Ferenc Ferdinánd visszavonult négyzóbas lakosztályába, valóság-gal didergelt.

— Fűtessen be! — adta ki a parancsot szárnysegédének.

Ez továbbította az utasítást az udvarmesternek. Az udvarmester megbízta a lakájokat. A lakájok pedig rémülten jelentették:

- Befűtünk, de...
- Talán nincsen fűtőanyag?
- Az volna, de kályha nincsen.

Akkor vették csak észre, hogy a kályhát — éppen az ünnepélyes alkalomra való tekintettel — eltávolították a mezőhegyesi szobákból, nehogy zavarja a harmóniát. Mit volt mit tenni? Hamar beállították a vaskályhát. De az rossznak bizonyult, kegyetlenül füstölt. Ferenc Ferdinánd haragos arccal távozott és a szalonkocsijában hált meg. Vissza sem ment a fényesen berendezett lakosztályába, a küldötteket is a szalonkocsiban fogadta.

Most ezzel a kályhaüggel hozták kapcsolatba a rendjelek elmaradását. Eddig tart az érdekes történet, melynek megírója azonban megfeledkezett arról, hogy a trónörökös megemlékezése nem maradt el a nagygyakorlat után csak éppen nem rendjel alakjában mutatkozott. Ferenc Ferdinánd ugyanis — mint ismeretes — a házigazdát, Jankovich Lőrinc kincstári jószágigazgatót monogramos arany cigarettatárcával, Jankovich feleségét pedig briliáns ékszerrel tüntette ki a mezőhegyesi vendéglátás emlékére.

Eladó ház.

A Zrinyi-utca 7. ujszámú, 3070. régi számú Fűrge Ferenc-féle ház szabadkézből eladó.

Értekezni lehet a helyszínen Fűrge István tulajdonossal vagy Dr. Kiss Pál ügyvéddel, vagy pedig Lőrinc István kőmives mesternél.

Vásári huncutságok.

Ovokodjunk a csalóktól.

Ahogy a sajtnak megterem a féreg, éppen olyan biztos talajt talál a sok tolvaj, csaló a vásároknál. A vásári népben tömegesen kerülközik egygyügyü hiszékeny ember, aki mind kész prédája az ezen svihákoknak, gazembereknek. Egyik csapat a venni szándékozók között bujkál, a másik az eladók közt várja az áldozati barmot.

Ott futkos a vevők közt az akasztófára érelődő apróság. Kettő-három összeszövetkezik és vadászatra indul. Egyik például a bicskagyáros sátra elé áll. A sátor állvány szélére halmozba rakott bicskák közt turkál, fitymál és míg a jó tót utazó-szatócs egy pillanatra más vevő felé fordul, két-három bicskát csuszat a háta megett leskelődő tolvaj cimborájának. Aztán odébb áll és másik sátort dőzsmál meg.

Az inasgyerekek a dinnyeárusnál esküdt ellenségei a fizetésnek. Ugyancsak a szövetkezett társak egyike válogatja a csikos dinnyéket és egy ellenőrzetlen szempillantás alatt lábballétnél lábával szép csendesen hátragurítja a dinnyét.

A zsebmetszők — különösen a kóbor cigányok — egyenesen kenyérkeresetükre utaznak a vásárookra. És így tovább.

Az eladók között amellet, hogy a selejtes, háromszoros-ötözörös árú kitarított rongy portékán akar tudni a sok „oleos János” legveszedelmesebb és leginkább félelmes alócsiszár. Régebben ez a regiment a cigányok közül került ki, de az utóbbi időkben nagyon rájuk ismert a nép. Cigánytól nem igen szeret vásárolni. De hát nem azért cigány a cigány, hogy ne tudjon segíteni magáú, ha furfangról van szó.

Most már nem a cigány árusítja a lovat, hanem a ninesellen, jóképi, gazda kinézésű magyar cimbor. Ez adja el a sima, fényes szőrű, jó állású paripát, felveszi a vételárát és a többi azután jön.

Pár héttel ezelőtt történt az alábbi eset a szegedi vásáron. P. K. makói gazda rég gyűjtötte a pénzeoskéjét egy alkalmas lövételre. Miután a cigánnyal már megjárta, megfogadta, hogy e néppel szóba sem áll. Ugy is tett.

A vásáran megtetszett egy ló, amit egy félegyházi gazda árult. Megpróbálta a lovat, megszalasztotta, megnézte alaposan a szemét, minden reudben volt. Hamarosan meggyeztek. Megvette a lovat 400 koronáért. Ki is fizette 10 korona híján, amit a járlatra tartott vissza.

Amint hazafelé hajtott, megitta a lovat, de már aztán hamarosan fojtott, lihegett a szegény pára, mint ahogy a fulladozó ló szokta. Mert tényleg alaposan kehes volt. Lótott-futott a szegény ember Félegyházán mindenfelé, míg nagynehezen megtudta, hogy az eladó magyar nem tulajdonos, hanem csak cinkostárs.

A járlat egy cigány balkezes felesége nevére van kiállítva, de ennek a vagyona éppen annyi, mint a semmi. A gazda — a cigány — aki ugyan jómódu lókereskedő, de egyelőre mitsem akar tudni a dolgról. Lehet, hogy a büntető bíróság beavatkozása juttatja pénzéhez a becsapott magyart. Ugyis most már a bíróságok az ilyen eseteket csalásnak minősítik.

Nem felesleges az ilyenféle dolgot a vásáros népnek tudni, viszont redükálódnának a csalások, ha a hatóságok köteleznék az eladókat, hogy marhalevelet mi djárt ott a vásáron irassák és így legalább a notorius üzérkedők nem tudnának annyira garázdálkodni.

Vagy legalább újabb „trükk”-öt lesznek kénytelenek kitalálni. — s. —

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár augusztus 16 Szombat Róm kath. Jác. Rokk. Protestáns Jác. Gör. kath. Julius 30 Nap kél 4 óra-31 perokor, nyugszik 7 óra 40 perokor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai jelentése szerint a következő időjárás várható: Lényegtelen hő-változás, még sok helyütt esővel vagy zivatarokkal várható. Sürgöny-prognózis: enyhe, sokhelyütt csapadék és zivatarokkal. Déli hőmérséklet: 17-4 Celsius.

— A vármegyházáról. Hervay István alispán ma hazaérkezett szabadságáról s átvette hivatala vezetését. Tarnay Ivor megyei főjegyző ma több heti szabadságra távozott, távollétében hivatalos teendőiben Vertán Endre megyei tb. főjegyző helyettesíti.

— A püspök vasutépítését jóvá hagyta a miniszter. Többször irunk már arról, hogy Glattfelder Gyula dr. csanádi püspök lelei bírtokáról a makói vasutállomásig beágazólag gazdasági vasutat épített. A vasut építés ügye sokáig foglalkoztatta Makóváros képviselőtestületét s végleges jóváhagyás miatt felterjesztették a kereskedelemügyi miniszterhez, aki mai Csanád-vármegye alispánjához intézett lelatában jóváhagyta a gazdasági vasut terveit s hozzájárult az építéshez.

— A makói őszi vásár. Holnap szombaton veszi kezdetét városunkban a Szent István napi vagy amint általában mondani szokták az őszi országos vásár. E vásár szokott Makóvárosának legnagyobb és legforgalmasabb vására lenni, melyre messze földről jönnek Makóra vevők és árusok. A mi lakosságunk is ezen a vásáron szokta beszerezni szükségleteinek legnagyobb részét, mert hát ilyenkor, nyomtatás után, már más években mindenre telik. Most pedig szegény a nép. A termés rosszul ütött be. Az eső is folyton esik. Szinte már látszik, hogy eimossa az őszi nagy vásárt, melyre bizony ez alkalommal korántsem jöttek oly sokan, mint más években, úgy hogy ez a vásár bizony nem ígérkezik egy cseppet sem forgalmasnak. Olyan lesz ez a vásár mint volt az egész év silány, nagyon silány.

— Szabad a nyulakra vadászni. Ma augusztus 15-en járt le a nyulavadászati tilalom, ami egyuttal azt jelenti, hogy holnapról kezdve ismét szabad a nyulakat is célba venni, anélkül, hogy vadászati kihágás címén orvul rántkíthadhatna a mindig leselkedő finánc, vagy éppen a legkritikusabb pillanatban előtünk termő csendőr, vadőr, mezőőr stb., hogy azután az ő intirikájára megbírságotjon bennünke tilosban vadászás, vagy vadászati tilalom megszegése miatt a kihágási rendőrbíró. Holnapról kezdve a nyulaknak nem lesz nyugtuk, üzük, hajszolják, pusztítják őket, hogy legközelebb a kivészó félben levő mezei vad utolsó példányát már csak az állatkeribe lássuk s pár évtized múlva csak a muzeumokban kitömvé szürke cicabőrbe. A nyulak holnapról fogva a félelem egy bizonyos nemével tekintenek a fegyveres emberekre, akik puskavégre veszik a szegény nyuszikat.

— Furcsa idők. Afelett már régen napirendre térünk, hogy ta-

vaszunk nem is volt az idén és minden óhajításunk csak a nyarat szomjuhozta. De ugylátszik, azoknak az időjósoknak volt mégis csak igazuk, akik a Halley-üstökös napjaiban azt erősítették, hogy az és évszakokban nagy eltolódások történtek. Hiába örülünk reggel a nyárnak, hiába sütkezünk délebben a meleg napfényben, mire elérkeznek a délutáni órák, jönnek az ég ólomszárnyu madarai is és fújhatjuk megint a régi nótát: esik az eső. Az emberek begombolkozva, csatakosan, bokáig vízben gázolnak az utcákon és várják a nyarat, elkeseredetten, fáradtan és reménytelenül számolgatják, hogy hány nap van még hátra szeptemberig, amikorra bizonyosan elérkezik — a tél. Mert ma már az az idők folyásának rendje, hogy a télre egy kis átmenettel, hat havi esőzéssel jön megint a tél.

Mérsékelt áru jegyek a Szent István napi ünnepre. Az államvasut Szent István napi ünnep alkalmából Budapestre, mind a három kocsis osztályban és — az expressz vonatok kivételével — minden személyszállító vonatra 30 százalékkal mérsékelt áron ment éri jegyeket bocsát ki. A jegyek augusztus 18-tól legkésőbb 20-án reggel 9 óráig Budapestre érkező vonatokon érvényesek, kiadásuktól számított 5 napig; ugy azonban, hogy a visszautazás legkorábban augusztus 20-án délután történhetik. Az utazás megszakiásának sem jövel, sem menet helye nincs. Gyermek részére külön kedvezményt nem adnak.

— A népfelkelők figyelmébe. A honvédelmi miniszter rendelete értelmében a katonailag kiképezett népfelkelő kötelezeteknek ez évi ellenőrzési szemléje elmarad. Kötelesek azonban népfelkelő igazolványukat helyesbítés végett a katonai ügyosztályhoz beadni. A katonai ügyosztály felhívja ennél fogva a Makó területén tartózkodó, katonailag kiképezett népfelkelő kötelezeteket, hogy népfelkelő igazolványukat a katonai ügyosztályhoz mielőbb adják be.

— Ujra olcsóbb lesz a cukor. A cukorgyárosok csak nemrég határozták el a cukor árának leszállítását s most arról értesülünk, hogy olcsóbbodás várható. A helyzet nevezetesen az, hogy az olcsó vizium felhasználásával mind nagyobb arányokat ölt a német cukorbehozatal s ez majd nem teljes egészében Magyarországra felérnyúl. Ennek különben nem lényegtelen oka az is, hogy Ausztriában olcsóbb a cukor, mint nálunk, minél fogva német gyáraknak aránylag könnyű helyzetük van a sikeres verseny szempontjából. Ha már most a magyar cukorgyárak nem akarnak további teret veszíteni, kénytelenek az eddigi árpolitikán változtatni, mire most már meg is van a hajlandóság, amennyiben valószínűnek tartható, hogy az ősszel kezdődő új cukorcampagneban legalább két koronával fogják leszállítani a mostani árat.

— Adóhátralékosok figyelmébe. Felhívjuk az adóhátralékosok figyelmét arra a körülményre, hogy újabb miniszteri rendelet értelmében az adóhátralékosok záros időn belül befizetendők, mert különben a hatóság III. fokú, dologi végrehajtást foganatosít a hátralékosok ellen.

— Legfinomabb, elszakíthatatlan

francia „Mimi“ férfi gummi-óvszer 1 tuczat 2 korona 50 fillér, 2 tuczat 4 korona 50 fillér, 3 tuczat 6 korona. Porto 30 fillér.

„Hez“, Budapest, VIII. Losonczi utca 13. Diszkrét székalkadás.

— Csak az a valódi Oroszázi házikenyér, amely el van látva „Oroszázi házikenyér“ felirású cédulával. Makón minden jobb üzletben kapható, sokkal izletesebb, mint bármilyen más fajta kenyér.

A MAKÓI PIACRÓL.

Eső volt — de piac nem.

Ebben az istenkisérő gyalázatos időben érhető, hogy a mai piacnak semminemű forgalma sem volt. A vidékiek távolmaradtak, a tanyaiak sem próbálkoztak meg, hogy a feneketlen sártengerre vált utakon be merészkedjenek a városba.

Az árak nagyon természetesen, teljesen változatlanok maradtak. Üzlet nem is fejlődött ki s az a pár kocsi termény, ami piacra került ugyszólván percek alatt elkel. A buza métermázsája „Makón 20 korona 40 fillér. Budapesten 23 koronába került.

A kukorica is változatlanul 18 koronás árban kelt métermázsánként, Budapesten 17 koronát fizettek érte.

A hagymapiac semmiféle üzlet s foralom nem akult ki.

A vöröshagyma ára 3.60-4 korona. A fokhagymáé 12-13 koronába került métermázsája.

Szerelmi dráma

Szegeden.

Egy iparos legény rémtette.

Ma délután 5 órakor véres szerelmi dráma történt Szegeden. Bán István huszonkét éves kovácssegéd revolveréből kétszer rálőtt menyasszonyára, Tóth Juliánára. A leányt életveszélyes sérülésekkel szállították be a mentők a kórházba.

Bán István már régebb idő óta udvarolt Tóth Juliánának. A tavaszszal a legényt három esztendőre besorozták katonának, ami annyira elkeserítette a szerelmeseket, hogy elhatározták, hogy mindketten elpusztítják magukat. Bán István ma déltájban felkereste Tóth Juliánát. A szobában csupán a leánynak Erzsébet nevű huga volt. Ezt kiküldték az udvarra játszani.

A kis leány csendesen játszadozott az udvaron, amikor úgy öt óra felé revolverlövés hallatszott ki a szobából. Majd Tóth Julia véres fejvel táromlygott ki az udvarra. Erzsébet, amikor meglátta nőnjét, sirni, ordítani kezdett, mire két ember: Magó Ferenc és Mészáros János futottak át a szomszédból. Abban a pillanatban értek oda, amikor Bán István, kezében a még füstölő revolverrel, kifelé tartott a szobából. Mészáros nyomban lefogta a revolveres fiatal embert, Magó pedig telefonált a rendőrségre és a mentőknek.

A rendőrségről az ügyeletes rendőrtiszt és tiszt orvos siettek a helyszínre. Ugyanakkor odaértek a mentők is, akik bekötötték a súlyosan sérült leány sebeit.

A szobában egy felbontott levelet találtak, amelyben a fiatal ember megírta a gyilkosság okát. Közös elhatározásból haltunk meg — szól a levél. — Három esztendőre besorozták katonának. Ezt nem tudtuk volna tudni. Elhatároztuk hát, hogy meghalunk. A levél alá mindketten aláírták nevüket.

A súlyosan sérült leány egész másként adta elő a dolgot. Akadozva mondotta, a fájdalomtól alig érthető hangon:

— Nem közös elhatározásból haltunk meg. A fogam fájt és míg a fejem a tenyerembe hajtvam a padlóra bámultam . . .

Tovább nem is folytathatta, mert lecsukódtak szemei és már csupán a szája vonaglott.

Ezzel szemben a gyilkos kovácslegény, akit közben bekísértek a rendőrlaktanyába, siró hangon mondotta:

— Közösen választottuk a halált. Ő is, meg én is meg akartunk halni. Ugy is elfödelem magam, mert leány élkü nem tudok egy percig sem élni.

Tóth Juliánát két lövés érte. Az egyik a jobb szeme alatt, a másik a jobb lapockáján hatolt be és életveszélyes sérüléseket ejtett a leányon. A mentők beszállították a kórházba. Bán Istvánt a rendőrség letartóztatta és holnap átkísérik az ügyészség fogházába.

SZÍNHÁZ.

Műsor:

Szombaton Heltai Jenő és a szintársulat összes elsőrendű tagjainak fellépésével „Nagy művésztétel“ (Cabaret) „Rossz kedved van papa?“ Nagy Endre műsorából.

Vasárnap délután mérsékelt helyárral „Peleskei Nótárius“ enekes vigjáték.

Vasárnap este „Mexikói leány“ nagy operette.

Hétfőn este Heltai Jenő ur vendégfellépésével „Limonádé ezredes“ vig operett.

A Mexikói lány.

Decára az esős, mostoha időjárásnak, ma zsufulásig megtöltötte a közönség a színházat. A mexikói lány című nagy operettet adták, ezidő szerint nálunk másodszer. Ugy látszik, hogy az első est kiváló előadásban megnyilvánuló nagy sikere mára az első estnél is nagyobb közönséget vonzott a színházba és pedig méltán. Ennél kedvesebb operett még alig került színpadra az operette irodalom termékeiből. Jó, hogy vasárnap ismétellen adják, így a darabot azok is végig élvezhetik, kiknek eddig erre alkalmuk még nem volt. Az egyes szerepők közül ma is ki kell emelnünk Peterdy Elust, ezt a közkedvelt primadonnát, aki ma esti pompás játékával, gyönyörű énekeivel s ügyes táncával újabb bizonyítékát adta annak, hogy egyike a legkiválóbb primadonnáknak, kik valaha a makói színpadon játszottak. Mellette igen ügyes s bájos volt Molnár Janka. A mai est nagy sikeréhez jelentékenyen hozzájárult Komlós Vilmos, ez a tehetséges, ügyes művész, kinek minden mozdulata csupa ügyesség. A férfiak közül még Káldor érdemel dicséretet.

Színházi hírek. Érdekes és mozgalmass kezd lenni a színiévszad, mert nemesak az új darabok egymást követő bemutatása fokozza azt az új tagok bemutatkozása és egy pár régi kedvenc távozása és egynehány érdekes vendég szereplése is. Az első vendég Heltai Jenő a kedvelt komikus, aki szombaton, hétfőn és kedden lép fel színházunkban. Az első új tag Heltai Hugó, aki szintén kiváló komikus és mint elsőrangú rendező is részt fog venni a színház vezetésében. Ugyancsak a jövő héten fog bemutatkozni Kollár Zsuzska az új énekesnő, akit kiváló hír előz meg. Egyszóval Nádasy gondoskodik arról, hogy az őszi színiévszadunk mozgalmass legyen és közönségünk bizonyára ezuttal még fokozottabb mértékben fogja támogatni az igazgató törekvését.

Vasárnapi előadások. Vasárnap délután mérsékelt árral Gaál klasszikus népszínműve, a Peleskei nótárius kerül színpadra a címszerepben Nagy Dezsővel, — este rendező helyárral bértetszűnetben a Mexikói lány nagysikerű regényes operettét adják a címszerepben Peterdi Etellel. Ezen előadásokra már lehet jegyeket előre váltani.

Heltai Jenő vendég szereplése. A kedvelt komikus, aki már szombaton este a művészestélyen be fog mutatkozni közönségünknek, a jövő hét folyamán még két este fellép és hétfőn a „Limonádé ezredes“-ben, — kedden pedig a „Cigányprimás“ címszerepét játssza el, mely szerep a művésznök egyik legkiválóbb alakítása. Ezen előadások rendező helyárral mellett bértetszűnetben tartanak meg és jegyeket már lehet reá váltani a színház nappali pénztáránál.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmei.

(157)

29. fejezet.

Borzasztó út.

Tekla grófkisasszony összerendezt és büszkén felkapta a fejét.

— Uram, több kíméletet parancsolok, ha nincs elegendő jó nevelése hozzá . . .

A grófkisasszony tüzes szemei szikráztak a haragtól.

Fejétől lábáig és viszont mély megvetéssel méregette Szedressyt. Szedressy nem jött zavarba. Az ő igazi szerepe most következett. Az a szerep ugyanis, melyet alakoskodás nélkül játszott meg, a maga teljes gazságában!

— E haragos pillantások nem üznek el, mondá Szedressy fanyar mosolygással és elkomorodva. Méltóságod szép arcán láttam én már mosolyt olyankor is, mikor gunyának és megvetésnek kellett volna róla letűkröznie. Korbay doktor aligha részesült olyan elbánásban, mint most én . . .

— Uram, távozzék! mondá Tekla erőlyesen.

— Azonnal megyek, előbb azonban jöveletem czélját óhajtom megmondani . . . A váltót hoztam el, méltóságos komtesz . . .

— A váltót? hebegte Tekla s haragos tekintete tétován függött egykori párifogoltján.

— Igen, a váltót hoztam magammal, ismétlé Szedressy. Az excellentiás tábornok ur helyzete

válságos s nekem a váltót idejekorán be kell mutatnom.

— Kinek kell a váltót bemutatnia? Atyámnak? kérdé Tekla remegve.

— Mindenekelőtt méltóságodnak, s ha beváltani nem tudja — a tábornok urnak.

— Beváltani? Igen, persze, a váltót beváltani szokás, mondá a grófkisasszony fokozódó zavarral. Hogy is kell azt cselekedni? . . .

— Ki kell fizetni, méltóságos komtesz.

— Muszáj?

— Azt én határozom meg.

— És mennyi is az a váltó?

— Tizezer forint, méltóságos komtesz.

Tekla grófkisasszony az egyik támlásszék karjába fogódzott, hogy el ne essen.

— De uram . . . izé . . . hát . . . honnan vegyek én most tizezer forintot? Nekem nincs pénzem, majd beszélék a papával, kérek tőle a hozományomból, legyen türelemmel, be fogom váltani.

— Tudtam, hogy a gunyos megvetés és fitymáló szavak kérielő tekintete és kérő szavakká változnak, szólta Szedressy rendkívüli ridegséggel. Nagyon sajnálom, nem várhatok. A tábornok ur meghalhat és akkor elveszett a pénzem. Sziveskedjék azonnal intézkedni, különben kénytelen volnék a váltót a tábornok urnak ügyvédem által bemutatni, azt pedig méltóztatik tudni, hogy a váltó — hamis. A méltóságos grófkisasszony sajátkezűleg hamisította reá az édes atyja nevét.

Tekla grófkisasszony orcái égtek a zavarától és izgatottságtól. Pillanat alatt belátta, hogy megdöbbenés nélkül kiszolgáltatta magát Szedressynek és ez könyörtelen lesz hozzá.

(Folyt. köv.)

Gazdálkodók figyelmébe!

Ki akar földjén kat. holdanként 2-3 métermázsza buzával többet termelni, az vesse buza alá a szuperfoszfát műtrágyát.

Megrendelhető és raktáron kapható minden időben Diós Imrénél Makó, Vásárhelyi-utca 15. szám.

GYORSHIZLALÓ

(abrakfűszer).

Mindenemű állatok emésztése, hizása és erősítésére. 1 doboz 90 fillér. A földművelésügyi miniszter által engedélyezve

MEDOL (creolin-kenőcs) a legjobb szer rüh és állatok összes bőrbetegségei ellen. Kapható: a Csillag Drogériában Makó, Főter.

Mindenki muzsikálhat

WAGNER „HANGSZER-KIRÁLY“

különleges elsőrendű hangszereivel BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRUT 5. (Telefon) Varázshedű, felszereléssel 6 korona. Csodareztrombita, erős rézből 6 kor. Harmonika, tánc részére 10 korona. Varázsviola, ajándékkal 4 korona. Őriási beszélőgép, kottákkal 40 kor.

Javítási szakmühelyek!

A milánói, párisi és londoni kiállításon aranyéremmel és érdemkereszttel kitüntetve. Fényképes árjegyzék ingyen. Óvás! Ügyeljen a „WAGNER“ névre és a 15-ös házszámra.

Értesítés. A jó gyümölcstermés kilátása folytán teljesen tiszta szeszmentes barack és szilva pálinkákat 2 K., 2-20 K., 2-40 K. árban bocsátom forgalomba. IRITZ SÁMUEL özv. cég. A valóságért a cég felelősséget vállal.

30. kat. hold prima föld

közel a városhoz hagyma alá kiadó

Iritz Miksánál.

Uj üzlet megnyitás!

Van szerencsém a n. é. vevőközönség becses tudomására adni, hogy Makón a Lonovics-sugaruton saját házamban fiam, ifj. Joó Antal vezetésével a mai kor igényeinek megfelelő

fűszer- és vegyeskereskedést

nyitottam, ahol állandóan raktáron tartok mindennemű fűszer-árut, u. m.: cukrot, kávé, borsót, lencsét, valamint csemegét, déligyümölcsöt, ugyszintén az összes háztartási cikkeket, melyeket mindenkor a legolcsóbb áron bocsájtok tisztelt vevőim rendelkezésére. Naponta friss pörkölt kávé és denaturált szesz kapható! Mindennemű gyümölcs állandóan kapható.

Szíves pártfogást kér

Id. Joó Antal.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szives tudomására hozni, hogy az eddig raktáron tartott elsőrendű kőbányai király és barát malátasörön kívül, újabban bevezettem a kőbányai világhírű

SZENT ISTVÁN DUPLA MALÁTA SÖRT, amely kitűnő minősége folytán számos tanárok és orvosok által ajánlva van gyógycélokra is.

IRITZ SÁMUEL ÖZV. CZÉG

Kőbányai Polgári Serfőzde Részvény-Társaság főraktárosa.

ÉRTESÍTÉS. Saját terméssel fehér és siller XX XX XX XX XX

HOMOKI BORT,

ugyszintén saját főzésű

TÖRKÖLY és SZILVA pálinkát, édes italokat és erős RUMOT teához literenként kimérve, házhoz szállítva olcsóért árusítom. **BARANYAI JÁNOS,** Szegedi-utca.

JÓ ÉS OLCSÓ BOR

Biztos sikert érhet el, aki venni, bérelni, eladni, bérbeadni, bármit ismertté tenni vagy értékesíteni akar a **Makói Független Ujság** hirdetései útján. Csanádmegye legolvasottabb, legelterjedtebb napilapja.

Uj lisztüzlet.

Tisztelettel van szerencsénk a t. fogyasztó közönséget értesíteni, hogy a Hunyadi-u. és a Főtér sarkán, a Makói Takarékpénztár épületében egy

liszt és fűszer fiók üzletet

nyitottunk, hol állandóan a legjobbnak elismert liszt, korpa, derce és magdara a legolcsóbb napi áron kerül eladásra. Tisztelettel

Zeitler Rudolf és Társai R.-T.

TAVASZI UJDONSÁGOK MEGÉRKEZTEK!

A LEGDIVATOSABB

hosszu és rövid női felöltők (Raglánok) a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig

óriási választékban!! Mint üzletünk különlegességét ajánljuk nagy raktárunkat tavaszi kosztümökben, nemkülönben pongyolák, kűlon blousok és aljakban fel-!!! szoknyákban!!!!

A legszebb tavaszi és nyári női kalap ujdonságok Nagy választéku női fehérnemű raktár. Gyászkalapok, bluzok, pongyolák, kosztümök, aljak állandóan nagy választékban.

Pártos E. és Társa

nagy női felöltők áruházában Makón, Főtér Otthon-kávéház mellett.

kisebb és nagyobb mértékben KEDVEZŐ ÁRBAN !! IRITZ SÁMUEL özv. cégnél kapható !!